

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
Міжнародна економіка
Обов'язкова

Освітньо-професійна програма	Міжнародні економічні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти	перший бакалаврський
Факультет	економічний
Мова навчання	українська
Розробник:	к.е.н., доцент Марченко Тетяна Володимирівна
Профайл викладача:	http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-mizhnarodnoyi-ekonomiky/kolektyv-kafedry/marchenko-tetyana-volodymyrivna
Контактний телефон:	+380506663274
E-mail:	t_marchenko@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Google Classroom:	https://classroom.google.com/c/OTUwOTU5MzAxNDJa
Консультації:	згідно з графіком

1. Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Міжнародна економіка» є обов'язковою для галузі знань 29 – міжнародні відносини. Програма розроблена на основі галузевого стандарту вищої школи. Курс «Міжнародна економіка» – важлива складова частина комплексу дисциплін, знати які необхідно фахівцям у галузі економіки. Пізнання ними ролі залучення країн у систему МПП, міжнародної торгівлі товарами та послугами, а також правами інтелектуальної власності, особливостей міжнародного руху капіталу та міграції трудових ресурсів, а також інших форм міжнародних економічних відносин, сучасної динаміки світогосподарського розвитку, особливостей міжнародної мікро- та макроекономіки, а також впливу діяльності міжнародних організацій та інтеграційних об'єднань на конкурентоспроможність національних економік істотно сприяє їхньому вмінню приймати оптимальні рішення у веденні міжнародного бізнесу.

2. Мета навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів знань про загальні світогосподарські процеси, опанування теоретичних основ та набуття навичок аналізу процесів і тенденцій у галузі міжнародного економічного спілкування. Це сприятиме підвищенню рівня загальноосвітньої підготовки спеціалістів, розширенню обізнаності завдяки отриманню нових знань та формуванню сучасного економічного мислення.

3. Пререквізити

Вивчення курсу «Міжнародна економіка» повинно базуватися на знанні категорій, понять, економічних законів і закономірностей, засвоєних у процесі вивчення курсів, що є базовими для опанування теорії розвитку мегаекономічного рівня: «Економічна теорія», «Мікро- та макроекономіка», «Міжнародні економічні відносини».

4. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 29 – міжнародні відносини за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та спеціальні компетентності:

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

Результати навчання:

ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН 16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ПРН 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН 22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ПРН 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	4	5	150	30	30			90		екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	Лекції	Практичні	Індивід.	СРС
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ					
Тема 1. Предмет і структура курсу “Міжнародна економіка”	12	2	2		8
Тема 2. Базові поняття міжнародної економіки	12	2	2		8
Тема 3. Відкрита економіка: значення та показники	12	2	2		8
Тема 4. Теорії міжнародної торгівлі	13	3	3		7
Тема 5. Міжнародна торгівля: суть, структура, показники	13	3	3		7
Тема 6. Міжнародна торговельна політика	13	3	3		7

Модульний контроль I					
Всього за ЗМ 1	75	15	15		45
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МІЖНАРОДНИЙ РУХ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА І ФУНКЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА					
Тема 7. Міжнародний рух капіталу	12	2	2		8
Тема 8. Міжнародна міграція робочої сили	12	2	2		8
Тема 9. Міжнародна передача технологій	12	2	2		8
Тема 10. Міжнародна валютно-фінансова система	13	3	3		7
Тема 11. Інтеграційні процеси у світовому господарстві	13	3	3		7
Тема 12. Моніторинг та регулювання міжнародної економіки	13	3	3		7
Модульний контроль II					
Всього за ЗМ 2	75	15	15		45
РАЗОМ	150	30	30		90

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів з дисципліни «Міжнародна економіка» спрямована на засвоєння та поглиблення знань з кожної теми. Вона включає такі види робіт: опрацювання рекомендованих літературних джерел, пошукову роботу, підготовку презентацій, виконання тестових, ситуаційних та творчих завдань, які знаходяться за наступним посиланням: <https://classroom.google.com/c/OTUwOTU5MzAxNDJa>. Результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Форми та особливості сучасних міжнародних економічних відносин	2
2	Поняття та етапи розвитку процесу інтернаціоналізації	3
3	Методи врівноваження платіжного балансу	3
4	Сучасні альтернативні теорії міжнародної торгівлі	3
5	Історичні етапи розвитку та нові форми міжнародної торгівлі	2
6	Політика вільної торгівлі та протекціонізм: переваги і недоліки	2
7	Міжнародне кредитування та поняття міжчасової торгівлі	3
8	Особливості розвитку сучасної міжнародної трудової міграції	2
9	Суть і значення міжнародного технічного сприяння	3
10	Етапи розвитку та принципи функціонування Європейської валютної системи, роль євро у світовому господарстві	2
11	Історичні етапи створення ЄС	2
12	Головні етапи розвитку, принципи діяльності та умови вступу до СОТ	3

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)

МН2 – практичні методи (практичні роботи)

МН3 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)

МН4 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

МН5 – нові інформаційні технології, комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, мультимедійні, дистанційні, web-конференції, вебінари тощо)

МН6 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни

Методи оцінювання

МО1 – екзамен

МО2 – тести, опитування, контрольні, самостійні роботи за індивідуальним завданням

МО3 – аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті

МО4 – презентації результатів виконання завдань, звіт про індивідуальні завдання

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння роботи порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальна оцінка знань студента під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання задач), виконанні завдань для самостійної роботи, підготовці есе – 5 балів.

Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання. Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни і в терміні, передбачені графіком навчального процесу. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного і модульного контролю та результатів екзамену (як можливість отримання додаткових балів, якщо набрані протягом семестру бали не влаштовують студентів). У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародної економіки. Міжнародна торгівля						Змістовий модуль 2. Міжнародний рух факторів виробництва і функціональна система світового господарства							
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

8. Рекомендована література

8.1. Базова (основна)

1. Антофій Н.М., Булюк О.В., Фомішин С.В. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. К.: Гельветика, 2019. 352 с.
2. Білоцерківець В.В. Міжнародна економіка. Навч. посіб. Дніпропетр. ун-т економіки та права. - Д. : Вид-во ДУЕП, 2010. - 339 с.
3. Герасимчук В.Г., Войтко С.В. Міжнародна економіка. Навч. посіб. К.: Знання, 2009. 302 с.
4. Гронтковська Г.Е., Ряба О.І., Венцурик А.М., Красновська О.І. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 382 с.
5. Задоя А.О. Міжнародна економіка. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
6. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка в питаннях та відповідях. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 228 с.
7. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 560 с.
8. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. К.: Професіонал, 2008. 368 с.
9. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Політика міжнародних відносин: проблеми та перспективи. Навчальний посібник. Університет «Україна», 2021. 350 с.
10. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Міжнародна економіка: креативність, плановість, законність. Навчальний посібник. К.: Ліра-К, 2021. 106 с.
11. Лебедева О., Білоцерківець В., Завгородня О. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 416 с.
12. Макуха С.М. Міжнародна економіка. Навчальний та практичний посібник. К.: Право, 2012. 192 с.
13. Рибчук А.В., Фомішина В.М., Фомішин С.В. Міжнародні економічні відносини. Наочний навчально-методичний посібник. К.: Гельветика, 2019. 392 с.
14. Рогач О.І., Філіпенко А.С., Шемет Т.С. Міжнародні фінанси. Підручник. К.: Либідь, 2003. 784 с.
15. Рокоча В.В. Міжнародна економіка. Навч. просіб.: У 2 кн. К: Таксон 2000. Кн.І: Міжнародна торгівля: теорія та політика. 320 с.
16. Румянцев А.П., Коваленко Ю.О. Міжнародна економіка. Практикум: [навч. посіб.]. К.: Центр учбової літератури, 2007. 295 с.
17. Філіпенко А.С., Рогач О.І., Шнирков О.І. Світова економіка. Підручник. 2-ге видання. К.: Либідь, 2001. 582 с.
18. Шевченко О.О. Міжнародна економіка. Навч. посіб. до самост. вивч. дисципліни (для студ. екон. спец. ден. форми навчання). Краматорськ : ДДМА, 2010. 180 с.
19. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 663 с.
20. Школа І.М., Козменко В.М., Бабінська О.В. Міжнародні економічні відносини. Підручник. К.: КНТЕУ, 2003. 589 с.

8.2. Допоміжна

1. Бидик А. Особливі види мита як інструмент державної непротекціоністської політики. Глобальні та національні проблеми економіки: електронне наукове фахове видання Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. 2017. Вип. 18. URL: <http://global-national.in.ua/ssue-18-2017>.
2. Богомолова Н. Застосування антидемпінгових, компенсаційних та спеціальних заходів у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Молодий вчений. 2017. № 6 (46). С. 96-101.
3. Голубєва В.О. Нетарифні заходи та регулювання зовнішньоторговельної діяльності. Держава і право. Юридичні і політичні науки. Зб. наук. пр. 2015. Вип. 22. С. 589-596.
4. Гужва І.Ю. Кращі світові практики застосування інструментів торговельного захисту: висновки та пропозиції для України. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2016. № 5-6. С. 4-17.
5. Гуцул, І. Митна політика та її вплив на зовнішньоекономічну діяльність. Світ фінансів. 2016. Вип. 2. С. 67-74.

6. Дем'янюк О.Б. Актуальні проблеми нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2013. Вип. 4. С. 94-102.
7. Дем'янюк О.Б. Демпінг та антидемпінг у захисті економічних інтересів. Галицький економічний вісник. 2011. №2. С. 75–80.
8. Єгоров О. Б. Митна економіка (Україна – СОТ – ЄС): Посібник. Одеса, 2005. 211 с.
9. Жмурко Н.В., Купровська Л.Р. Мито в системі регулювання зовнішньоекономічних відносин України. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Вип. 1. с. 114–117.
10. Нижник В.М. Економічна дипломатія та економічна безпека України. Навчальний посібник. Хмельницький, 2007. 299 с.
11. Осика С.Г., Пятницький В.Т. Світова організація торгівлі. 2-ге видання. К.: К.І.С., 2004. 516 с.
12. Осика С.Г., Пятницький В.Т., Оніщук О.В., Осика А.С., Штефанюк О.В. Регулювання ринків товарів і послуг на засадах норм і принципів системи ГАТТ/СОТ. К.: УАЗТ, 2000. 336 с.
13. Осика С.Г., Оніщук О.В., Осика А.С., Пятницький В.Т., Штефанюк О.В. Інституціональні та процедурні механізми ГАТТ/СОТ у регулюванні світової торгівлі. К.: УАЗТ, 2000. 288 с.
14. Покрещук О.О. Правове регулювання міжнародної торгівлі у контексті норм і правил ГАТТ/СОТ. Українська академія зовнішньої торгівлі. К.: Зовнішня торгівля, 2003. 511 с.
15. Поручник А.М., Чужиков В.І., Ільницький Д.О., Федірко О.А. Європейська інтеграційна політика. Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2010. 451 с.
16. Пятницький В.Т., Оніщук О.В. Міжнародна торгівля послугами на основі принципів СОТ. К.: UEPLAS, 2001. 72 с.
17. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2018. 698 с.
18. Чужиков В.І., Панченко Є.Г., Грищенко А.А., Федірко О.А. Європейська економічна політика. Практикум: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2010. 214 с.
19. Циганкова Т.М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія. К.: КНЕУ, 2003. 660 с.
20. Юхименко П.К., Сокольська Т.В. Глобалізація та політика національної безпеки. Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2021. 408 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Міністерство економіки України. URL: <http://me.kmu.gov.ua/>.
2. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: www.niss.gov.ua.
3. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку. URL: www.unctad.org.
4. Офіційний сайт Світового банку. URL: www.worldbank.org.
5. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: www.wto.org.
6. Представництво Європейської Комісії в Україні. URL: <http://www.delukr.cec.eu.int>.
7. Україна і Світова організація торгівлі. URL: <http://wto.in.ua/>.
8. Centre for Economic policy Research. URL: <http://www.cepr.org>.
9. International Centre for Trade and Sustainable Development. URL: <http://ictsd.org>.
10. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Home>.
11. International Telecommunications Union. URL: <https://www.itu.int/en/Pages/default.aspx>.
12. International Trade and tariff data. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/statis_e.htm.
13. Fortune Global 500. URL: <https://fortune.com/ranking/fortune500/>.
14. The World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org>.
15. United Nations Center on Transnational Corporations (UNCTC). URL: <https://uia.org/s/or/en/1100024712>.
16. World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/en/home>.
17. World Investment Report. UNCTAD, 2022. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2022>.
18. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>.